

מעקב אחר CVM (5)

עיוותים בעמוד השדרה (Complex Vertebral Malformation)

* כמו רוב ספרי העדר באירופה, גם בארה"ב וקנדה כבר יישמו את המסקנות שיש לבדוק את כל הפרים צאצאי שושלת Bell. לכן אין בעיה לדעת אם פרים אבות לפרות בעדרך או אף פרים שהיו אבות לאמהות של פרותיך היום, היו נשאי-CVM או לא.

* יש לשמור שלא להזריע פרות בנות או נכדות לפרים נשאים עם זרמת פרים ידועים כנשאי-CVM. אין זה אומר שאי-אפשר להשתמש בכלל בזרמת פרים נשאים – פשוט צריך לדעת, מי כן נשא ומי לא, ולנהוג בחוכמה ותוך הפעלת שיקול דעת.

מאז שהחוקרים בדנמרק קיבלו את רישום הפטנט על מציאת הגן עצמו (ולא רק הסמנים המצביעים על קיומו במקום שהוא על כרומוזום מסוים), גם התאחדות ההולשטיין בארה"ב רכשה את הזכויות להשתמש במידע ובשיטת הבדיקה. עוד קודם לכן, ולמעשה מאז קיץ 2001 נערכו גם בהולנד ואחר כך בקנדה לביצוע בדיקות על פי סמנים, כי טרם נרשם ופורסם הפטנט הדני בקשר לבדיקת הגן עצמו. בינתיים כולם עברו כבר לבדיקת הגן על פי הפטנט הדני.

בדיעבד אפשר לומר, שזאת היתה רק שאלה של זמן שגם מטפחי הבקר מגזע ההולשטיין בארה"ב ומערכות אירגוניהם יקבלו את עובדת קיום הפגם הגנטי CVM ויפנימו את הצורך למזער נזקים עתידיים אפשריים. בחוברת הקודמת של 'משק הבקר והחלב' (מס' 298, עמ' 24–25) כבר הבאנו מידע על בדיקת הפרים הרשומים בספר-העדר האמריקאי של הגזע ההולשטיין, פעולה נמרצת מאד ורבת הקף. לאחרונה פורסם בירחון האמריקאי Dairy Herd Management (שהגיע אלינו רק לאחר שחוברת יוני של 'משק הבקר' כבר היתה בתהליך הדפסה) כתבה ובה התייחסות ברורה ועניינית לנושא. לקח להם יותר משנה עד שעברו מהתעלמות ועד הכחשת עצם קיום הפגם ל"קבלת הדין" והעיקר, להתוויית דרכים לטיפול בסיכונים הטמונים בפיזור הגנים האחראיים בקרב אוכלוסיית הגזע כדלקמן:

* המפתח לכל נושא ממשקי, ובכלל זה בודאי בנושאים הקשורים לטיפוח, נמצא במידע מפורט ככל האפשר. חשוב לדעת אם ראשי הבקר שלך הם נשאי-CVM בכח, או שהם חופשיים לגמרי מן הפגם.

הפגם CVM גורם לכמה עיוותים בוולד, אשר לרבים מהם דרושה נתיחה לאחר המוות או בדיקת DNA כדי לאשר נוכחות של CVM. מכל מקום, האופיונים הבולטים ביותר הם רגליים מעוותות עם עיוותים בפרקי כפות הרגליים, צוואר קצר ועוקם בלתי נורמלי של עמוד השדרה. ממליצים להתקשר לאגודת ההורעה, לספר העדר או למרכז לוטרניריה אבחנתית שליד אוניברסיטת נברסקה/ארה"ב. (תירגום מתומצת של הכיתוב האנגלי לתמונה כאן).

... ואצלנו, כאשר לנגד עינינו החלטות ועדת הטיפוח מיום ד' 30.01.02:

1. לערוך בדיקות לפרים.
 - 1.1 בדיקת פרי הלוח הנפוצים היום ואלה שיהיו נפוצים בלוח 2002, כ-15 עד 20 פרים.
 - 1.2 בדיקת אבות וסבים לפרות ועגלות בעלי שכיחות גבוהה בעדר לנשאות CVM, כ-20 פרים. ביחד כ-30 עד 40 פרים; במחיר 300 ש"ח לבדיקה, ובס"ה 15,000 – 10,000 ש"ח.
2. על פי הממצאים – הנושא יטופל באמצעות הדפסת מדבקות לכרטיסי הפרות החשודות בנשאות לגן, או בעזרת מסופונים.
3. המשך ההזדווגה בפרי נשאי CVM בליווי הנחיות מתאימות.
4. הזרעת עתודות רק עם זרמת פרים לא-נשאים, או עם לקיחה בחשבון שמפר נדיר רק אחד מכל שני עגלים יהיה נקי מ-CVM.
5. בטרם היערכות מספקת לא נוציא עגלים קנויים בני נשאים. פר שיהיה פר לוח – ייבדק ויפורסם ברבים.

למשלוח. על פי בקשתנו הובטח לנו, שנהיה הראשונים בטור לטיפול בדוגמאות שתשלחנה הכל בהתאם להנחיות הביקורת הווטרינרית בשדה התעופה בדמנרק.

למותר הוא לציין, שעם קבלת תוצאות הבדיקות ופירסומן כמקובל בכל הארצות עם מערכת טיפוח ובקרה משוכללת, נדע לנצל את המידע בהתאם להחלטות הוועדות המקצועיות שלנו, ויופעלו האמצעים המתאימים המעשיים לשם כך; כגון: מדבקות לכרטיסי הפרות העלולות להיות נשאות ל-CVM, או בעזרת מסופונים, ועוד.

נודע לנו שבמחצית חודש אוגוסט זה נשלחו דוגמאות DNA של 60 פרים לבדיקה במעבדה בדנמרק. (מ.מ.)

בחדש ספטמבר 2000 פורסם בעתונות המקצועית מידע, בליווי תמונות, אודות הפגם הגנטי CVM, ומאז חוב' 288, אוקטובר אותה שנה גם הובאו עדכונים והשלמות גם בחוברות 'משק הבקר והחלב' לידיעת החברים.

לאחרונה הגיע לידנו נוסח רישום הפטנט לגילוי ולבדיקה הגנטית של הפגם, ממנה ניתן ללמוד בקצרה על גילויי המחקר של המעבדה הדנית. כאמור, בספטמבר היה מידע ראשון בעתונות המקצועית. בדף הפטנט מופיע:

רישום ראשון 16.11.2000
רישום שני 15.05.2001
רישום בינלאומי 15.11.2001
פירסום בינלאומי 23.05.2002

נראה לנו לנכון לציין, שהתאריכים הללו מתאימים למעשה להתקדמות המחקר שלהם, לפי הסדר: גילוי סמנים גנטיים, גילוי הגן עצמו, פניה לקבלת הפטנט ובמאי השנה פירסום הפטנט עצמו והחלת תוקפו.

ובזכרנו את כל המידע המעייף שהתפרסם מעל דפי 'משק הבקר והחלב' במשך שנתיים תמימות (פחות או יותר), מן הנכון לסקור בקצרה מה קרה מאז הישיבה וכל היתר ואיפה אנו עומדים כרגע.

עוד ששה חודשים קודם לכן, התקיימה ישיבת ועדת ספר-העדר ב-4.6.2001 בה נדון נושא ה-CVM בפעם הראשונה אצלנו, ובהתאם להחלטות אז נלקחו דמים מן הפרים בני שושלת Bell לצורך הכנתם למשלוח ולמעבדה בדנמרק. אלא שאז, תוך נסיון לבצע המשלוח ולאחר בירור עם המעבדה הדנית, התברר שהם לא מוכנים לקבל החומר מישראל משום שבינתיים פרצה במערב אירופה מגפת הפה והטלפיים והם חששו שמא יגיע חומר מדבק ויגרם לפו"ט גם בדנמרק. המגפה נמשכה עד 30.9.01. לאחר דיונים נוספים הסכימו לקבל דוגמאות DNA (לא סתם דוגמאות דם) מכל פר שנהיה מעוניינים, בתנאי שה-DNA מכל פר יוכן בתהליך מיצוי מיוחד המתאים למעבדתם ולשיטה הנהוגה בה. אי-לזאת נלקחו דוגמאות דם מן הפרים המסויימים והועברו למעבדת מכון וולקני לעיבוד והכנה על פי הפרוטוקול של המעבדה בדנמרק. אצלנו במכון וולקני נתקלו בכמה בעיות טכניות ואולי אף של התארגנות שונה, ועד שהעניינים הסתדרו – הגענו לחודשים יוני/יולי, בדיוק לקראת עונת חופשת הקיץ בדנמרק.

בינתיים, במעבדות שלנו בישראל תהליך הכנת דוגמאות ה-DNA הושלם והכל מוכן